

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskapet	04.03.2010	16/10

SPILLEMIDLER TIL IDRETTSANLEGG

Vedlagte dokumenter:

Sammen drag av rapporten fra Kulturdepartementet, mottatt her den 2. februar 2010.

Ikke vedlagte dokumenter:

Oversendelsesbrev og rapport.

Saksopplysninger:

I Ot.prp nr. 10 (2008-2009) Om lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv, der det i punkt 2.4 *Kultur*, varslet at departementet vil ta initiativ til en gjennomgang av dagens kriterier for fordeling av spillemidler til idrettsanlegg.

En arbeidsgruppe nedsatt av departementet har gjennomgått gjeldende kriterier og har utarbeidet en rapport med forslag til nye kriterier. Det er arbeidsgruppas rapport som nå sendes til høring til kommuner, fylkeskommuner mfl. Frist for høringsuttalelse er satt til 15. mars. Departementet vil ta stilling til nye kriterier når høringsuttalelser er mottatt.

Hvordan er ordningen i dag?

Dagens ordning er slik at fylkeskommunen mottar en pott med penger som igjen fordeles til anlegg i den enkelte kommune etter innkomne, prioriterte og godkjente søknader. Ordningen for fordeling av spillemidler til fylkeskommunene er basert på et sett kriterier: Disse er:

- Godkjent søknadssum (vektes med 50 %)
- Antall innbyggere (vektes med 25 %)
- Anleggsfordeling (vektes med 25 %)

Disse kriteriene benyttes på fordeling av spillemidler til ordinære idrettsanlegg. De blir ikke benyttet til nærmiljøanlegg. Nærmiljøanlegg har heller ikke arbeidsgruppa tatt opp.

Kriteriegruppa skal vurdere:

- Hvordan kriteriene har virket på fordelingen mellom fylkene (fordelinga har vært gjeldende siden 2001)
- Om det har ført til bedre anleggsfordeling i pressområder
- Om vekting av kriteriene bør endres
- Om eventuelle andre kriterier skal benyttes

Tilskuddsordningen har eksistert siden 1946 og er hjemlet i Lov om pengespill mv. Fra 2009 disponeres 45,5 % av overskuddet i Norsk Tipping til idrettsformål.

I St.meld. nr. 14 (1999-2000) *Idrettslivet i endring* ble idrett og fysisk aktivitet for alle definert som den overordnede visjonen for den statlige idrettspolitikken. Visjonen er et uttrykk for at staten vil bidra til at alle gis en mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet. Primære målgrupper er barn og ungdom for det statlige engasjementet på idrettsområdet. Et av de viktigste målene er dette: *Den samlede anleggsmassen skal gi flest mulig anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet. Anleggsmassen skal tilpasses aktivitetsprofilen i befolkningen. Den statlige idrettspolitikken skal bidra til at befolkningen har et bredt spekter av lokalt forankrede aktivitetstilbud både i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten og gjennom mulighet for egenorganisert aktivitet.*

Gjennom mange år har etterspørselen etter tilskudd økt mer enn det har vært mulig å følge opp av det som har vært tilgjengelig av midler fra Norsk Tipping. Departementet prøver å sikre en mest mulig rettferdig og utjevnende virkning ved fordeling av spillemidlene. Samlet søkes det om betydelig høyere beløp enn det som kan imøtekommes ut fra disponible midler i tilskuddsordningen. Til fordeling i 2009 forelå det godkjente søknader på idrettsanlegg i kommunene på til sammen 2 748 mill. kroner. Til disposisjon for fordeling til fylkene var det 676,6 mill kroner eller 24,6 %.

Tilskuddsatsene er gjenstand for noe differensiering gjennom såkalte "særlige tilskuddssatser". I Grong får vi nyte godt av Namdalstilskuddet der vi i tillegg til å få 33,33 % spillemidler får 20 % av dette igjen, totalt ca. 40%.

Riksrevisjonen har utarbeidet en rapport i 2009 om tilskudd til idrettsanlegg. Riksrevisjonen peker på at tilskuddsordningen slik den er lagt opp til i dag favoriserer kommuner med høye frie inntekter, slik at disse mottar en uforholdsmessig stor del av spillemidlene. Det kan være nærliggende å anta at dette har sin årsak i at det i disse kommunene kan være lettere å fremme godkjennbare søknader enn i kommuner med svak økonomi. Riksrevisjonen konstaterer at Stortingets mål om at folk skal ha en forholdsmessig lik tiltang til idrettsanlegg uavhengig av bosted ikke er nådd.

Fordeling av midler målt i kroner pr. innbygger.

I den oppførte tabellen i rapporten viser det at Finnmark ligger på topp med 262 kr. pr. innbygger, mens Oslo ligger på bunn med 91 kroner. Nord-Trøndelag ligger på ca. 160 kr. pr. innbygger i tildeling i 2008.

Fordeling av midler målt i prosent av søknadssum.

I den oppførte tabellen i rapporten viser det at Østfold og Oslo har en høy prosentvis innvilgelse på søknader 45 og 44 %, mens Møre og Romsdal er nede i 18 %. Nord-Trøndelag ligger på 20 % innvilgelse. Ulik prosent innvilgelse fører til ulik ventetid på midler i fylkene. I Oslo og Østfold er det 1-2 års ventetid, men i vårt fylke kan det ligge på mellom 4-5 år. I hvilken grad ulik ventetid på tilskudd har påvirket anleggsutbyggingen er vanskelig å konkretisere. Andre faktorer slik som aktivitetsutvikling og kommuneøkonomi kan også ha betydning. I fylker med lang ventetid blir anlegg ofte mellomfinansiert med låneopptak i påvente av tilskudd. Dette kan være utheldig, særlig for organisasjoner som påtar seg store oppgaver med anleggsutbygging. Finansiering av lån kan gå på bekostning av drift og vedlikehold av anleggene.

Tilskuddsordningen er og skal fortsatt være søknadsbasert. Det innebærer at samlet søknadssum pr. fylke er et sentralt kriterium, samt at dette er godkjente søknader.

Sentrale målsettinger i forhold til anleggsutvikling er:

- Den samlede anleggsmassen skal gi flest mulig anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet.
- Bidra til at den frivillige, lokale idretten kan bestå og utvikles videre.
- Å tilrettelegge for aktivitet for barn og ungdom (6-19 år)

Arbeidsgruppa har kommet frem til følgende forslag til nye kriterier:

1. Godkjent søknadssum vektes med 50 %
2. Antall innbyggere 6-19 år vektes med 25 %
3. Anleggsfordeling, beregnet etter ny modell, vektes med 25 %
4. Fjerning av de særskilte tilskuddssatsene, bla. Namdalstillegget

Når det gjelder anleggsfordeling er kriteriet bygd på opptelling av antall eksisterende idrettsanlegg i fylket. Det viser at typiske tilflyttingsområder og fylker med høyt folketall har gjennomgående relativt lav dekningsgrad, med Oslo som det fylket som har desidert lavest tilbud av idrettsanlegg. Best dekning er det gjennomgående i fylker med lave folketall og liten tilvekst i befolkning, eller fallende folketall. Riksrevisjonen sier i sin rapport at kriteriet anleggsfordeling bør videreføres og vektes relativt tungt. Arbeidsgruppa foreslår en ny modell med et begrenset utvalg av anleggstyper (for eksempel flerbrukshaller, kunstgressbaner, svømmebasseng, ridehaller, ishaller, skianlegg, klubbhus, friidrettsanlegg og friluftsanlegg).

Vurdering:

Det er viktig at fordelingen av spillemidlene i størst mulig grad er rettferdig og utjevnende, men det kommer helt an på hvilket utgangspunkt man har.

Grong kommune har en relativt bra dekning av idrettsanlegg sett i forhold til folketall. Men skulle vi ha hatt samme tildeling i kroner pr. innbygger som for eksempel Oslo har, hadde vi aldri kunne bygd de store anleggene slik som Grong sports- og fritidspark, Gronghallen eller svømmehallen. Da måtte vi ha reist til Namsos eller Steinkjer for å kunne benytte den type anlegg. Når det er barn og unge i aldersgruppa 6-19 år som er målgruppa for Stortingets anleggspolitikk bør anleggene ligge i nær tilknytning til der hvor de unge bor. Hvor aktuelt er det å kjøre 10-16 mil flere ganger i uka for å frakte barna sine til nærmeste idrettshall? Et annet aspekt er at det stort sett er kommunens egne innbyggere som har første prioritet i å benytte idrettshallene og de er stort sett fylt opp med aktivitet store deler av døgnet. Hva med miljøaspektet i dette, det å kjøre milevis for å kunne utøve fysisk aktivitet?

Vi ser det som svært viktig at *geografikriteriet* blir (gjen)innført; altså hvor langt er det til nærmeste lignende anlegg, og at det settes en øvre grense på hvor langt en må transporteres for å kunne benytte et gitt idrettsanlegg.

Med nye tildelingskriterier mener vi at små distriktskommuner med lavt folketall vil komme dårligst ut med tanke på tildeling av spillemidler. Dersom alle skal ha lik mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet på friluft - og idrettsanlegg, så kan ikke den geografiske avstanden bli for stor. Avstand er i de fleste tilfeller avgjørende for bruk av idrettsanlegg eller ikke.

For mindre kommuner er det viktig med en god anleggsdekning i forhold til *bolyst*. Derfor mener vi at de særskilte tilskuddsordningene bør bestå som i mange tilfeller er avgjørende om et anlegg kan realiseres.

Sett i et folkehelseperspektiv er tilrettelegging av anlegg enda viktigere enn før. Flere og flere av oss blir overvektige pga. mye stillesittende arbeid både på skole og i jobb og også i forbindelse med fritidsaktiviteter. Vi har tro på at ved en god tilgang på idretts- og friluftsanlegg er terskelen lavere for å bli aktiv og for å kunne delta. Det at det samtidig bygges varierte anlegg for og nå ut til enda flere er også viktig i denne sammenhengen.

Grong kommune mener at kriteriene på antall innbyggere fortsatt bør ta utgangspunkt i *alle innbyggerne* og ikke bare unge i alderen 6-19 år.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kriteriet med geografi bør innføres igjen ut i fra hvor langt det er til nærmeste lignende anlegg.
2. Grong kommune ønsker at særskilte tilskuddssatser skal bestå. Dette pga. at denne toppfinansieringen faktisk kan gi utslag for om en klarer å realisere et anlegg eller ikke. Ordningen gir også et viktig signal om at befolkningsfattige områder blir prioritert.
3. For distriktskommuner som hele tiden har fokus på bolyst, er det viktig å kunne tilby gode og oppdaterte idrettsanlegg i sine nærmiljøer.
4. Småkommuner bør ikke bli straffet for å føre en aktiv anleggspolitikk.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 04.03.2010 sak 16/10

Formannskapetets vedtak:

Enstemmig vedtatt som rådmannens forslag til vedtak:

1. Kriteriet med geografi bør innføres igjen ut i fra hvor langt det er til nærmeste lignende anlegg.
2. Grong kommune ønsker at særskilte tilskuddssatser skal bestå. Dette pga. at denne toppfinansieringen faktisk kan gi utslag for om en klarer å realisere et anlegg eller ikke. Ordningen gir også et viktig signal om at befolkningsfattige områder blir prioritert.
3. For distriktskommuner som hele tiden har fokus på bolyst, er det viktig å kunne tilby gode og oppdaterte idrettsanlegg i sine nærmiljøer.
4. Småkommuner bør ikke bli straffet for å føre en aktiv anleggspolitikk.